

**БЕЛОРУССКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ФИЛОЛОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра русской литературы

Аннотация к дипломной работе
**РЕЛИГИОЗНО-ФИЛОСОФСКОЕ СОДЕРЖАНИЕ ПОЭМЫ
«ВЕЛИКИЙ ИНКВИЗИТОР»: ИСТОКИ, МОТИВЫ, ИДЕИ
(по роману Ф. М. Достоевского «Братья Карамазовы»)**

СОЛОВСКИЙ
Веслав Тадеушевич

Научный руководитель —
доцент Д. Л. Башкиров

2024

РЕФЕРАТ

Структура дипломной работы. Дипломная работа состоит из введения, трех глав, заключения, списка использованных источников, который включает 114 наименований.

Общий объем дипломной работы – 52 страницы.

Ключевые слова: ЖИТИЕ, АПОКРИФ, ЭСХАТОЛОГИЯ, МИСТЕРИЯ, ЕВАНГЕЛИЕ, ХРИСТОС, БОГ, ИСКУПЛЕНИЕ, ТЕОДИЦЕЯ, МОТИВ, ИСПОВЕДЬ, ИСКУШЕНИЕ, ВОПРОШЕНИЕ, СТРАДАНИЕ, ЧЕЛОВЕК, ЛИЧНОСТЬ, СВОБОДА, ЧУДО, ТАЙНА, АВТОРИТЕТ, ВЛАСТЬ, СОВЕСТЬ, ЖИЗНЬ.

Цель дипломной работы: изучение основных религиозных и философских источников, мотивов и идей поэмы «Великий инквизитор» романа «Братья Карамазовы».

Объект исследования: религиозно-философское содержание главы «Великий инквизитор» пятой книги «Pro et contra» романа «Братья Карамазовы».

Предмет исследования: основные религиозно-философские источники, мотивы, идеи поэмы «Великий инквизитор» пятой книги «Pro et contra» романа «Братья Карамазовы».

Методы исследования: компоненты биографического, историко-литературного, историко-культурного, герменевтического методов.

Научная новизна исследования заключается в том, что впервые осуществляется системное изучение религиозно-философского содержания поэмы «Великий инквизитор», ее основных истоков, мотивов, идей.

Актуальность темы исследования определяется основополагающей ролью религиозно-философского содержания в последнем романе Ф. М. Достоевского «Братья Карамазовы» и ее философском средоточии – поэме «Великий инквизитор», а также расширением знаний о влиянии религиозно-философских идей писателя на литературный процесс и философский дискурс современности.

Практическая значимость исследования обусловлена возможностью использовать содержащиеся в ней материалы в курсах по истории русской литературы как второй половины XIX века, так и XX–XXI веков, на спецкурсах и спецсеминарах по творчеству Ф. М. Достоевского, в школьных курсах литературы в классах с гуманитарным уклоном. Исследование имеет большое значение для понимания внутренней природы человека, глубинных пластов психологии человека. Научная разработка темы может стать основой для более глубокого анализа и интерпретации основополагающих идей других авторов, а также для более полного понимания всего спектра явлений жизнедеятельности человека, в первую очередь, морально-нравственных, этических и духовных явлений в условиях современных реалий. Исследование позволяет выявить наиболее перспективные направления для разработки исследовательской проблематики в области философии, теологии, антропологии, этики, психологии.

РЭФЕРАТ

Структура дыпломнай работы. Дыпломная работа складаецца з уводзін, трох глаў, заключэння, спісу выкарыстаных крыніц, які ўключае 114 найменняў.

Агульны аб'ём дыпломнай работы – 52 старонкі.

Ключавыя словы: ЖЫЦЦЕ, АПОКРЫФ, ЭСХАТЛОГІЯ, МІСТЭРЫЯ, ЕВАНГЕЛЛЕ, ХРЫСТОС, БОГ, ЗБАВЕННЕ, ТЭАДЫЦЭЯ, МАТЫЎ, СПОВЕДЗЬ, СПАКУШЭННЕ, ЗАПЫТАННЕ, ПАКУТА, ЧАЛАВЕК, АСОБА, СВАБОДА, ЦУД, ТАЙНА, АЎТАРЫТЭТ, УЛАДА, СУМЛЕННЕ, ЖЫЦЦЁ.

Мэта дыпломнай работы: вывучэнне асноўных рэлігійных і філасофскіх крыніц, матываў і ідэй паэмы «Вялікі інквізітар» рамана «Браты Карамазавы».

Аб'ект даследавання: рэлігійна-філасофскі змест главы «Вялікі інквізітар» пятай кнігі «Pro et contra» рамана «Браты Карамазавы».

Прадмет даследавання: асноўныя рэлігійна-філасофскія крыніцы, матывы, ідэй паэмы «Вялікі інквізітар» пятай кнігі «Pro et contra» рамана «Браты Карамазавы».

Метады даследавання: кампаненты біяграфічнага, гісторыка-літаратурнага, гісторыка-культурнага, герменеўтычнага метадаў.

Навуковая навізна даследавання заключаецца ў тым, што ўпершыню ажыццяўляецца сістэмны разгляд рэлігійна-філасофскага зместу паэмы «Вялікі інквізітар», яе асноўных вытокаў, матываў, ідэй.

Актуальнасць тэмы даследавання вызначаецца асноватворнай роляй рэлігійна-філасофскага зместу ў апошнім рамане і яго філасофскім цэнтры – паэме «Вялікі інквізітар», а таксама пашырэннем ведаў аб уплыве рэлігійна-філасофскіх ідэй пісьменніка на літаратурны працэс і філасофскі дыкурс сучаснасці.

Практычная значнасць даследавання абумоўлена магчымасцю выкарыстоўваць матэрыялы, якія ў ім змешчаны, у курсах па гісторыі рускай літаратуры як другой паловы XIX стагоддзя, так і XX–XXI стагоддзяў, на спецкурсах і спецсемінарах па творчасці Ф. М. Дастаеўскага, у школьных курсах літаратуры ў класах з гуманітарным ухілам. Даследаванне мае вялікае значэнне для разумення ўнутранай прыроды чалавека, глыбінных пластоў псіхалогіі чалавека. Навуковая распрацоўка тэмы можа стаць асновай для больш глыбокага аналізу і інтэрпрэтацыі асноватворных ідэй іншых аўтараў, а таксама для больш поўнага разумення ўсяго спектру з'яў жыццядзейнасці чалавека, у першую чаргу ідэйна-маральных, этычных і духоўных з'яў ува ўмовах сучасных рэалій. Даследаванне дае магчымасць выявіць найбольш перспектыўныя напрамкі для распрацоўкі даследчыцкай праблематыкі ў галіне філасофіі, тэалогіі, антрапалогіі, этыкі, псіхалогіі.

ABSTRACT

Structure and scope of work: the thesis consists of an introduction, three chapters, a conclusion, a list of sources used, including 114 titles, and appendices. The total volume of the work is 52 pages.

Keywords: HAGIOGRAPHY, APOCRYPHAL, ESCHATOLOGY, MYSTERY, GOSPEL, CHRIST, GOD, REDEMPTION, THEODICY, MOTIVE, CONFESSION, TEMPTATION, QUESTION, SUFFERING, MAN, PERSONALITY, FREEDOM, MIRACLE, MYSTERY, AUTHORITY, POWER, CONSCIENCE, LIFE.

The purpose of the thesis: research of the main religious and philosophical sources, motives and ideas of the poem “The Grand Inquisitor” of the novel “The Brothers Karamazov”.

The object of the study: religious and philosophical content of the chapter “The Grand Inquisitor” of the fifth book “Pro et contra” of the novel “The Brothers Karamazov”.

The subject of the study: main religious and philosophical sources, motives, ideas of the poem “The Grand Inquisitor” of the fifth book “Pro et contra” of the novel “The Brothers Karamazov”.

Research methods: components of biographical, historical-literary, historical-cultural, hermeneutical methods.

The scientific novelty of the study lies in the fact that for the first time a systematic analysis of the religious and philosophical content of the poem “The Grand Inquisitor”, its main sources, motives, and ideas is carried out.

The relevance of the research topic is determined by the fundamental role of religious and philosophical content in F. M. Dostoevsky’s last novel “The Brothers Karamazov” and its philosophical focus – the poem “The Grand Inquisitor”, as well as by expanding knowledge about the influence of the writer’s religious and philosophical ideas on the literary process and philosophical discourse modernity.

The practical significance of the study is due to the possibility of using the materials contained in it in courses on the history of Russian literature of both the second half of the 19th century and the 20th–21st centuries, in special courses and special seminars on the works of F. M. Dostoevsky, in school literature courses in classes with a humanitarian bias. The study is of great importance for understanding the inner nature of man, the deep layers of human psychology. Scientific development of the topic can become the basis for a more in-depth analysis and interpretation of the fundamental ideas of other authors, as well as for a more complete understanding of the entire spectrum of human life phenomena, primarily moral, ethical and spiritual phenomena in modern realities. The study allows us to identify the most promising directions for the development of research problems in

the fields of philosophy, theology, anthropology, ethics, and psychology.